

અસ્વીકરણ: સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

DISCLAIMER: The translated judgement in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgement shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.

=====

દામોદરન પિલ્લૈ અને અન્ય

વિરુદ્ધ

સાઉથ ઈન્ડિયન બેંક લિમિટેડ

સપ્ટેમ્બર ૮, ૨૦૦૫

[અશોક ભાન અને એસ. બી. સિંઘા, ન્યાયામુર્તીઓ]

સિવિલ કાર્યરીતી સંહિતા, ૧૯૦૮:

આદેશ ૨૧ નિયમો ૧૦૫(૨), ૧૦૬(૧) અને (૩) અને કલમ ૧૫૧.

હુકમનામાનું અમલીકરણ – હુકમનામા ધારકે દરખાસ્ત દાખલ કરી હતી જે નિયમ ૧૦૫(૨) હેઠળ ડીસમિસ ફોર ડિફોલ્ટ કરવામાં આવી હતી – હુકમનામા ધારકે આ આધાર પર પુનઃસ્થાપન અરજી દાખલ કરી હતી કે તેણે થોડા દિવસો પહેલાં જ દરખાસ્તને બરતરફ કરવાની જાણકારી મેળવી હતી –

ટ્રાયલ કોર્ટે વિલંબ માફ કર્યો હતો અને નિયમ ૧૦૬(૩) હેઠળ ઉપરોક્ત પુનઃસ્થાપન અરજીને મંજૂરી આપી હતી – ઉચ્ચ અદાલતે ચુકાદા દ્વારા દાખલ કરવામાં આવેલા પુનરાવર્તનને બરતરફ કર્યું – દેવાદાર – ચોકસાઈ – ઠરાવ્યુ :પુનઃસ્થાપન અરજી દાખલ કરવા માટે મર્યાદાનું પ્રારંભિક બિંદુ એ આદેશની તારીખ છે અને તેની જાણકારી નથી – આદેશની જાણની તારીખ ત્યારે જ લાગુ પડે છે જ્યારે તે આદેશ એકતરફી હતો અને તે પણ જ્યારે ચુકાદા પર યોગ્ય નોટિસ આપવામાં આવી ન હતી – દેવાદાર – વધુમાં, મર્યાદા અધિનિયમની કલમ ૫ સી.પી.સી. ના આદેશ ૨૧ હેઠળ ઉદ્ભવતી કાર્યવાહીને લાગુ પડતી નથી – તેથી વિલંબને માફ કરવાના હેતુઓ માટે કોર્ટની અંતર્ગત સત્તાઓનો ઉપયોગ કરી શકાતો નથી.

લિમિટેશન અધિનિયમ, ૧૯૬૩:

કલમ ૫ – મર્યાદાનો સમયગાળો – વિસ્તરણ – આધારો – ઠેરવ્યુ :મુશ્કેલી અથવા અન્યાય એ મર્યાદાનો સમયગાળો લંબાવવાનો આધાર ન હોઈ શકે.

પ્રતિવાદીએ ચોક્કસ રકમ માટે અપીલકર્તા સામે હુકમનામું મેળવ્યું હતું અને ઉપરોક્ત હુકમના અમલ માટે અમલ અરજી દાખલ કરી હતી, જેને સિવિલ પ્રોસિજર કોડ, ૧૯૦૮ના આદેશ ૨૧ નિયમ ૧૦૫ (૨) હેઠળ ચુક થયેથી રદ કરવામાં આવ્યો હતો.કથિત દરખાસ્તની પુનઃસ્થાપના માટેની અરજી

પ્રતિવાદી દ્વારા લગભગ ૮ વષ ના લાંબા વિલંબ પછી આ આધાર પર દાખલ કરવામાં આવી હતી કે તેને પુનઃસ્થાપના અરજી દાખલ કર્યાના થોડા દિવસો પહેલા જ ઉપરોક્ત દરખાસ્તને બરતરફ કરવા વિશે જાણવા મળ્યું હતું.

ટ્રાયલ કોર્ટ સમક્ષ અપીલકર્તાએ દલીલ કરી હતી કે ઉપરોક્ત પુનઃસ્થાપના અરજી નિર્ધારિત સમયમર્યાદાની બહાર દાખલ કરવામાં આવી હતી.ટ્રાયલ કોર્ટે આ દલીલને નકારી કાઢી હતી.ઉચ્ચ અદાલતે અપીલકર્તા-ચુકાદાના દેવાદાર દ્વારા દાખલ કરવામાં આવેલી પુનરીક્ષણ અરજીને ફગાવી દીધી હતી.આથી અપીલ કરવામાં આવી છે.

અપીલકર્તા વતી એવી દલીલ કરવામાં આવી હતી કે સંહિતાના આદેશ ૨૧ના નિયમ ૧૦૬ (૩) ની દ્રષ્ટિએ પુનઃસ્થાપના અરજી આદેશ પસાર થયાની તારીખથી ૩૦ દિવસની અંદર દાખલ કરવી જરૂરી છે અને તે પછી નહીં અને આ હેતુ માટે મર્યાદા અધિનિયમ, ૧૯૬૩ની કલમ ૫ લાગુ પડતી નથી અને આમ કાર્યકારી અદાલત તેની અંતર્ગત શક્તિનો ઉપયોગ કરવામાં અથવા અન્યથા વિલંબને માફ કરી શકી ન હોત.

પ્રતિવાદી વતી એવી દલીલ કરવામાં આવી હતી કે વર્તમાન કેસની વિશિષ્ટ હકીકતો અને સંજોગોને ધ્યાનમાં રાખીને કાર્યકારી અદાલતને વિલંબને માફ કરવાની સહજ સત્તા હોવી જોઈએ.

અપીલને મંજૂરી આપતા કોર્ટે

ઠરાવ્યુ : ૧. સિવિલ પ્રોસિજર કોડ, ૧૯૦૮ ના આદેશ ૨૧ ના નિયમ ૧૦૬ (૩) નું ખાલી અવલોકન સ્પષ્ટપણે બતાવશે કે જ્યારે આદેશ ૨૧ નિયમ ૧૦૫ (૨) ની શરતોમાં અરજી ચુક થયેથી ૨૬ કરવામાં આવે છે, ત્યારે પુનઃસ્થાપન અરજી દાખલ કરવા માટેની મર્યાદાનો પ્રારંભિક સમયગાળો આદેશની તારીખ હશે, તેની જાણકારી નહીં. જેમ કે અરજદારનું તેના વકીલ દ્વારા કાર્યવાહીમાં પ્રતિનિધિત્વ કરવામાં આવે છે, તે હુકમની તેની જાણકારી હોવાનું માનવામાં આવે છે. મર્યાદાનો પ્રારંભિક મુદ્દો એ છે કે અમલની અરજીના નિકાલ વિશેનું જ્ઞાન માત્ર એવા કિસ્સામાં ઊભું થશે કે જ્યાં એકતરફી આદેશ પસાર કરવામાં આવ્યો હોય અને તે પણ ચુકાદાના દેવાદારને યોગ્ય નોટિસ આપ્યા વિના અને અન્યથા નહીં. આમ, જો ચુક માટેની અરજીને ફગાવી દેવાનો આદેશ પસાર કરવામાં આવ્યો હોય, તો તેની પુનઃસ્થાપના માટેની અરજી ઉપરોક્ત આદેશની તારીખથી ત્રીસ દિવસના સમયગાળાની અંદર જ દાખલ કરવી આવશ્યક છે અને તે પછી નહીં. તેથી, હુકમનામું ધારકને દરખાસ્ત બરતરફ

કરવાના આદેશની જાણ થઈ તે તારીખ સંપૂર્ણપણે અપ્રસ્તુત છે.[૧૨૧-એફ, જી, એચ; ૧૨૨-એ]

૨. તે પણ સામાન્ય બાબત છે કે કોઈ પણ સ્પષ્ટ શક્તિની ગેરહાજરીમાં દીવાની અદાલત વિલંબને માફ કરી શકતી નથી.મર્યાદા અધિનિયમ, ૧૯૬૩ ની કલમ ૫ ની જોગવાઈઓ લાગુ ન થવામાં વિલંબને માફ કરવાના હેતુસર, અદાલત તેની અંતર્ગત શક્તિનો ઉપયોગ કરી શકતી નથી.[૧૨૨-ડી]

૩. મર્યાદા અધિનિયમની કલમ ૫ હેઠળની અરજી સંહિતાના આદેશ ૨૧ હેઠળ ઉદ્ભવતી કાર્યવાહીમાં જાળવવા યોગ્ય નથી.આમ, સંહિતાના આદેશ ૨૧ હેઠળની કાર્યવાહીમાં ઉપરોક્ત જોગવાઈની અરજીને સ્પષ્ટપણે બાકાત રાખવામાં આવી છે.તેથી, મર્યાદા અધિનિયમની કલમ ૫ હેઠળની અરજી પણ જાળવવા યોગ્ય ન હતી.ઉપરોક્ત હેતુ માટે, અદાલતની અંતર્ગત શક્તિનો ઉપયોગ કરી શકાતો નથી.[૧૨૨-ઈ]

લાલા રામ વિરુદ્ધ હરિ રામ, (૧૯૬૯) ૩ એસ. સી. સી. ૧૭૩, પર આધાર રાખ્યો હતો.

અયપ્પા નાયકર વિરુદ્ધ સુબ્બમ્મલ, (૧૯૮૪) ૧ એમ.એલ.જે.આર. ૨૧૪, એમ. અબ્દુલ સલામ વિરુદ્ધ લૌડુસામી ચેટ્ટિયાર, આકાશવાણી (૧૯૬૨) મેડ. ૩૮૬ ", શ્રી ટોંકલા અપ્પલસ્વામી ગરી સામ્બા મૂર્તિ વિરુદ્ધ ગોપસુંદરા સબાથો, એ.આઈ.આર. (૧૯૬૩) એ.પી. ૧૨૭ અને ગણપતિ વિરુદ્ધ મુરુગેસા ચેટ્ટી, (૧૯૮૯) ૨ એલ.ડબલ્યુ. ૩૮, ને મંજૂરી આપવામાં આવી હતી.

ખુબચંદ જેન વિરુદ્ધ કોશી પ્રસાદ, એ.આઈ.આર. (૧૯૮૬) એમ.પી. ૬૬, લાગુ પડતા નથી.

૪. કાયદાના અર્થઘટનના સિદ્ધાંતને લાગુ કરવામાં મુશ્કેલી અથવા અન્યાય સુસંગત વિચારણા હોઈ શકે છે, પરંતુ મર્યાદાનો સમયગાળો વધારવા માટેનો આધાર ન હોઈ શકે.[૧૨૪-ઈ]

આર. રુદ્રેયા વિરુદ્ધ કર્ણાટક રાજ્ય, (૧૯૯૮) ૩ એસસીસી ૨૩, પર આધાર રાખ્યો હતો.

સિવિલ અપીલીય હકુમત :સિવિલ અપીલ નંબર ૧૦૭૯/૨૦૦૪.

સી. આર. પી. નંબર ૧૦૩૩/૨૦૦૨ માં કેરળ હાઈકોર્ટના ૨૨/૦૭/૨૦૦૩ ના ચુકાદા અને આદેશમાંથી.

અપીલકર્તાઓ તરફે પી. કૃષ્ણમૂર્તિ અને એમ. ટી. જયોર્જ.

પ્રતિવાદી તરફે વી. બી. જોશી.

કોર્ટનો ચુકાદો આમના દ્વારા આપવામાં આવ્યો હતો

એસ. બી. સિન્હા, ન્યાયમૂર્તિ : સિવિલ પ્રોસિજર કોડ (કોડ) ના આદેશ XXI ના નિયમ ૧૦૬ ના પેટા નિયમ (૩) નું અર્થઘટન આ અપીલમાં વિચારણા માટે આવે છે, જે ૨૨ જુલાઈ, ૨૦૦૩ ના રોજ કેરળ હાઈકોર્ટના વિદ્વાન સિંગલ જજ દ્વારા પસાર કરાયેલા ચુકાદા અને આદેશમાંથી બહાર આવે છે.

આ બાબતની મૂળભૂત હકીકત વિવાદમાં નથી.

કોલમના મુખ્ય સબ-જજ સમક્ષ દાખલ કરાયેલા ૧૭૮/૧૯૮૪ નંબરના દાવામાં, પ્રતિવાદીએ અપીલકર્તા વિરુદ્ધ રૂ. ૭૮,૧૫૫-૮૦ ની રકમનો હુકમનામું મેળવ્યું. પ્રતિવાદી દ્વારા આ અદાલતમાં ઉપરોક્ત હુકમના અમલ માટે અહીં એક ફાંસીની અરજી દાખલ કરવામાં આવી હતી જેને ફાંસીની અરજી નંબર ૨૩૪/૧૯૮૮ તરીકે ચિહ્નિત કરવામાં આવી હતી. તે વિવાદમાં નથી કે ઉપરોક્ત દરખાસ્તની સુનાવણી નક્કી કરવામાં આવી હતી. તે ૦૧/૧૧/૧૯૯૦ પર ચુક માટે રદ કરવામાં આવ્યું હતું. તે પણ વિવાદમાં નથી કે પ્રતિવાદી દ્વારા અહીં ૦૪/૦૪/૧૯૯૮ પર ઉપરોક્ત દરખાસ્તની પુનઃસ્થાપના માટેની અરજી દાખલ

કરવામાં આવી હતી, આ આધાર પર કે તેને ફક્ત ૨૫/૦૩/૧૯૯૮ પર ઉપરોક્ત દરખાસ્તની બરતરફી વિશે જાણવા મળ્યું હતું.

વિદ્વાન ટ્રાયલ કોર્ટ સમક્ષ અહીં અપીલકર્તાએ અન્ય બાબતોની સાથે દલીલ કરી હતી કે ઉપરોક્ત પુનઃસ્થાપન અરજી નિર્ધારિત સમયમર્યાદાની બહાર દાખલ કરવામાં આવી હતી.

વિદ્વાન તાબાના ન્યાયાધીશે ૬ ઓક્ટોબર, ૨૦૦૧ના તેમના આદેશના સંદર્ભમાં ઉપરોક્ત દલીલને નકારી કાઢી હતી.તેની સામે રજૂ કરવામાં આવેલી પુનરીક્ષણ અરજી ટૂંકમાં ફગાવી દેવામાં આવી હતી.આથી, અપીલકર્તા આપણી સમક્ષ છે.

અપીલકર્તા વતી હાજર રહેલા વિદ્વાન વરિષ્ઠ વકીલ શ્રી પી. કૃષ્ણમૂર્તિએ આ અપીલના સમર્થનમાં એક ટૂંકો પ્રશ્ન ઉઠાવ્યો હતો જેમાં દલીલ કરવામાં આવી હતી કે સિવિલ પ્રોસિજર કોડના ઓર્ડર XXI ના નિયમ ૧૦૬ ના પેટા-નિયમ (૩) ની દ્રષ્ટિએ પુનઃસ્થાપન અરજી આદેશ પસાર થવાની તારીખથી ૩૦ દિવસની અંદર દાખલ કરવી જરૂરી છે અને તે પછી નહીં અને ઉપરોક્ત હેતુ માટે મર્યાદા અધિનિયમ, ૧૯૬૩ ની કલમ ૫ લાગુ પડતી નથી. એવી વિનંતી

કરવામાં આવી હતી કે કાર્યકારી અદાલત, આમ, તેની અંતર્ગત શક્તિનો ઉપયોગ કરવામાં અથવા અન્યથા વિલંબને માફ કરી શકી ન હોત.

બીજી તરફ પ્રતિવાદી વતી હાજર રહેલા વિદ્વાન વકીલ શ્રી વી. બી. જોશીએ દલીલ કરી હતી કે આ કેસની વિશિષ્ટ હકીકતો અને સંજોગોને ધ્યાનમાં રાખીને કાર્યકારી અદાલતને વિલંબને માફ કરવાની સહજ સત્તા હોવી જોઈએ.

તે વિવાદમાં નથી કે ફ્રાંસીની અરજી સિવિલ પ્રોસિજર કોડના ઓર્ડર XXI ના નિયમ ૧૦૫ ની જોગવાઈઓના સંદર્ભમાં બરતરફ કરવામાં આવી હતી.ઉપરોક્ત નિયમના પેટા-નિયમ (૧) માં અરજીની સુનાવણી માટે એક દિવસ નક્કી કરવાની જોગવાઈ છે; જ્યારે કે તેના પેટા-નિયમ (૨) માં એવી કલ્પના કરવામાં આવી છે કે જો આમ નક્કી કરેલા દિવસે અથવા અન્ય કોઈ દિવસે કે જેના પર સુનાવણી સ્થગિત થઈ શકે છે, જ્યારે કેસ સુનાવણી માટે બોલાવવામાં આવે ત્યારે અરજદાર હાજર થતો નથી, તો કોર્ટ આદેશ આપી શકે છે કે અરજીને બરતરફ કરવામાં આવે.ઉપરોક્ત નિયમનો પેટા-નિયમ (૩) એવા કેસમાં એકપક્ષીય અરજીની સુનાવણીની ધારણા કરે છે જ્યાં અરજદાર હાજર થાય છે અને વિરોધી પક્ષ કે જેને અદાલત દ્વારા નોટિસ જારી કરવામાં આવી છે.સિવિલ પ્રોસિજર કોડના આદેશ XXI ના નિયમ ૧૦૬ ના પેટા-નિયમ (૧) આદેશ XXI ના નિયમ ૧૦૫ ના પેટા-નિયમો (૨) અને (૩) હેઠળ પસાર

કરાયેલા આદેશને ચુક અથવા રદ કરવા માટેની અરજીને પુનઃસ્થાપિત કરવાની જોગવાઈ કરે છે.

"જે અરજદારની વિરુદ્ધ નિયમ ૧૦૫ના પેટા-નિયમ (૨) હેઠળ આદેશ કરવામાં આવ્યો હોય અથવા જેની વિરુદ્ધ તે નિયમના પેટા-નિયમ (૩) હેઠળ અથવા નિયમ ૨૩ના પેટા-નિયમ (૧) હેઠળ એકતરફી આદેશ પસાર કરવામાં આવ્યો હોય તે વિરોધી પક્ષ, આદેશને રદ કરવા માટે અદાલતમાં અરજી કરી શકે છે, અને જો તે અદાલતને સંતોષ આપે કે જ્યારે અરજી સુનાવણી માટે બોલાવવામાં આવી ત્યારે તેની ગેરહાજરી માટે પૂરતું કારણ હતું, તો અદાલત આદેશને ખર્ચ અથવા અન્યથા જેવી શરતો પર રદ કરશે જે તે યોગ્ય લાગે છે, અને તે અરજીની આગળની સુનાવણી માટે એક દિવસ નિયુક્ત કરશે.

નિયમ ૧૦૬ નો પેટા નિયમ (૩) આવી અરજી દાખલ કરવા માટે મર્યાદાના સમયગાળાની જોગવાઈ કરે છે જે નીચે મુજબ છે:

"પેટા-નિયમ (૧) હેઠળ અરજી આદેશની તારીખથી ત્રીસ દિવસની અંદર કરવામાં આવશે, અથવા જ્યાં, એકપક્ષીય આદેશના કિસ્સામાં, નોટિસ

યોગ્ય રીતે આપવામાં આવી ન હતી, તે તારીખથી ત્રીસ દિવસની અંદર જ્યારે અરજદારને આદેશની જાણ હતી.

વિદ્વાન એક્ઝિક્યુટિંગ કોર્ટે પ્રતિવાદી દ્વારા અહીં દાખલ કરવામાં આવેલી પુનઃસ્થાપનની અરજીને આ આધાર પર મંજૂરી આપી હતી કે તેણે એક્ઝિક્યુશન પિટિશનને બરતરફ કરવા વિશેની માહિતી ફક્ત ૨૫/૦૩/૧૯૯૮ પર જ મેળવી હતી.

જોકે, વિદ્વાન ન્યાયાધીશે ઉપરોક્ત તારણ પર પહોંચતી વખતે નિયમ ૧૦૬ના પેટા-નિયમ (૩) ની અસરને ધ્યાનમાં લેવામાં નિષ્ફળ રહ્યા હતા અથવા તેની અવગણના કરી હતી.ઉપરોક્ત નિયમનું ખાલી અવલોકન સ્પષ્ટપણે બતાવશે કે જ્યારે નિયમ ૧૦૫ ની શરતોમાં ડિફોલ્ટ માટે અરજી બરતરફ કરવામાં આવે છે, ત્યારે પુનઃસ્થાપન અરજી દાખલ કરવા માટેની મર્યાદાનો પ્રારંભિક સમયગાળો આદેશની તારીખ હશે, તેના વિશેની માહિતી નહીં.જેમ કે અરજદારનું તેના વકીલ દ્વારા કાર્યવાહીમાં પ્રતિનિધિત્વ કરવામાં આવે છે, તે હુકમની તેની જાણકારી હોવાનું માનવામાં આવે છે.અમલની અરજીના નિકાલ વિશેની જાણકારી એ મર્યાદાનો પ્રારંભિક મુદ્દો માત્ર એવા કિસ્સામાં ઊભો થશે કે જ્યાં એકપક્ષીય આદેશ પસાર કરવામાં આવ્યો હોય અને તે પણ ચુકાદાના દેવાદારને યોગ્ય નોટિસ આપ્યા વિના અને અન્યથા

નહીં.આમ, જો ડિફોલ્ટ માટેની અરજીને ફગાવી દેવાનો આદેશ પસાર કરવામાં આવ્યો હોય, તો તેની પુનઃસ્થાપના માટેની અરજી ઉપરોક્ત આદેશની તારીખથી ત્રીસ દિવસના સમયગાળાની અંદર જ દાખલ કરવી આવશ્યક છે અને તે પછી નહીં.આ બાબતને ધ્યાનમાં રાખીને, હુકમનામું ધારકને ફાંસીની અરજીને બરતરફ કરવાના આદેશની જાણ થઈ તે તારીખ, તેથી, સંપૂર્ણપણે અપ્રસ્તુત હતી.

આપણે જોઈ શકીએ છીએ કે મર્યાદાનો સમયગાળો સંહિતાની જોગવાઈઓ દ્વારા નક્કી કરવામાં આવ્યો છે અને મર્યાદા અધિનિયમ, ૧૯૬૩ સાથે જોડાયેલી બીજી અનુસૂચિની દ્રષ્ટિએ નહીં.

તે પણ વિવાદમાં નથી કે કેરળનો સુધારો જે સંહિતાના આદેશ XXI, નિયમ ૧૦૫માં મર્યાદા અધિનિયમની કલમ ૫ લાગુ કરવા માટે પ્રદાન કરે છે તે મર્યાદા અધિનિયમ, ૧૯૬૩ (અધિનિયમ LVI ૧૯૬૪) ના અમલમાં આવ્યા પછી લાગુ થઈ શક્યો ન હતો.

તે પણ સામાન્ય બાબત છે કે કોઈ પણ સ્પષ્ટ શક્તિની ગેરહાજરીમાં દીવાની અદાલત વિલંબને માફ કરી શકતી નથી.મર્યાદા અધિનિયમની કલમ ૫ ની જોગવાઈઓ લાગુ થવાની ગેરહાજરીમાં વિલંબને માફ કરવાના હેતુસર, અદાલત તેની અંતર્ગત શક્તિનો ઉપયોગ કરી શકતી નથી.

તે સારી રીતે નક્કી થાય છે કે જ્યારે સ્પષ્ટ જોગવાઈ હેઠળ દીવાની અદાલત દ્વારા શક્તિનો ઉપયોગ કરવાનો હોય, ત્યારે અંતર્ગત શક્તિનો આશરો લઈ શકાતો નથી.

મર્યાદા અધિનિયમની કલમ ૫ હેઠળની અરજી સંહિતાના આદેશ XXI હેઠળ ઉદ્ભવતી કાર્યવાહીમાં જાળવવા યોગ્ય નથી.આમ, સંહિતાના આદેશ XXI હેઠળની કાર્યવાહીમાં ઉપરોક્ત જોગવાઈની અરજીને સ્પષ્ટપણે બાકાત રાખવામાં આવી છે.તે બાબતને ધ્યાનમાં રાખીને, મર્યાદા અધિનિયમની કલમ ૫ હેઠળની અરજી પણ જાળવવા યોગ્ય ન હતી.ઉપરોક્ત હેતુ માટે, અદાલતની અંતર્ગત શક્તિનો ઉપયોગ કરી શકાતો નથી.

અચપ્પા નાયકર વર્સિસ સુબ્બમ્મલ એન્ડ અનોથર [૧૯૮૪] ૧ મદ્રાસ લો જર્નલ રિપોર્ટ્સ ૨૧૪] માં, મોહન, જસ્ટિસ (તે સમયે તેમના સ્વામી તરીકે) એ અભિપ્રાય આપ્યો હતો:

"તેથી ઉપરોક્ત ભાષાને ધ્યાનમાં રાખીને, એવી જોગવાઈ રાખવાની મંજૂરી હતી જેમાં હાલમાં સ્થિતિ સ્પષ્ટ રીતે બદલવામાં આવી હોય.વર્તમાન મર્યાદા અધિનિયમ, ૧૯૬૩ની કલમ ૫ જણાવે છે કે

આદેશ ૨૧, સિવિલ પ્રોસિજર કોડ, ૧૯૦૮ની કોઈપણ જોગવાઈઓ હેઠળ કોઈપણ અપીલ અથવા કોઈપણ અરજી નિર્ધારિત સમયગાળા પછી સ્વીકારવામાં આવી શકે છે જો અપીલકર્તા અથવા અપીલકર્તા અદાલતને સંતોષ આપે કે તેમની પાસે અપીલને પસંદ ન કરવા અથવા આવા સમયગાળાની અંદર અરજી ન કરવા માટે પૂરતા કારણો છે.સ્પષ્ટીકરણને બિનજરૂરી તરીકે અવગણવામાં આવ્યું છે.તેથી, આદેશ ૨૧, સિવિલ પ્રોસિજર કોડ હેઠળની અરજીઓના સંદર્ભમાં, મર્યાદા અધિનિયમની કલમ ૫ લાગુ કરવામાં વૈધાનિક પ્રતિબંધ છે. ૧૯૭૪ના કેન્દ્રીય અધિનિયમ LVI દ્વારા તેને રદ કરવામાં આવ્યો તે પહેલાં મર્યાદા અધિનિયમની કલમ ૩૨ની નોંધ લેવા માટે પણ તે સુસંગત હોઈ શકે છે.તે કલમ હેઠળ જણાવવામાં આવ્યું છે કે ભારતીય મર્યાદા અધિનિયમ, ૧૯૦૮ આથી રદ કરવામાં આવે છે.તેથી, ૧લી જાન્યુઆરી, ૧૯૬૪ પછી, આદેશ ૨૧, સિવિલ પ્રોસિજર કોડના નિયમ ૧૦૫નો પેટા-નિયમ (૪), મર્યાદા અધિનિયમની કલમ ૫ની સ્પષ્ટ ભાષાને કારણે હવે લાગુ થઈ શક્યો ન હતો. તેથી જ સેન્ટ્રલ કોડ, ઓર્ડર ૨૧, સિવિલ પ્રોસિજર કોડના નિયમ ૧૦૬ માં, મર્યાદા અધિનિયમની કલમ ૫ લાગુ થશે એમ કહીને તેનો કોઈ સંદર્ભ આપ્યો નથી.આને ધ્યાનમાં રાખીને, નીચેની અદાલતના આદેશને સમર્થન આપવું જોઈએ.

તે આગળ રાખવામાં આવ્યું હતું:

"આ કેસમાં સિવિલ પ્રોસિજર કોડની કલમ ૧૫૧ હેઠળ અંતર્ગત સત્તાઓનો ઉપયોગ કરવાનો પ્રશ્ન ઊભો થતો નથી.તે આદેશ ૨૧, સિવિલ પ્રોસિજર કોડના નિયમ ૧૦૬ હેઠળ સમાવિષ્ટ ચોક્કસ જોગવાઈને કારણે છે.જો, તેથી, નિયમ ૧૦૬ હેઠળ કેન્દ્રીય સંહિતા અને આદેશ ૨૧ના નિયમ ૧૦૫ના પેટા-નિયમ (જ) હેઠળ મદ્રાસ સુધારા વચ્ચે પ્રતિકૂળતા હોય, તો તે નાગરિક પ્રક્રિયા સંહિતાની કલમ ૯૭ છે, જે રદ કરવા અને બચતના સંબંધમાં લાગુ થશે.તે કહે છે કે આ અધિનિયમની શરૂઆત પહેલાં રાજ્ય વિધાનસભા અથવા ઉચ્ચ ન્યાયાલય દ્વારા કરવામાં આવેલ કોઈપણ સુધારો અથવા મુખ્ય અધિનિયમમાં દાખલ કરવામાં આવેલી કોઈપણ જોગવાઈ, જ્યાં સુધી તે સુધારો અથવા જોગવાઈ આ અધિનિયમ દ્વારા સુધારેલા મુખ્ય અધિનિયમની જોગવાઈઓ સાથે સુસંગત હોય ત્યાં સુધી, રદ કરવામાં આવશે.

અમે આ અભિપ્રાય સાથે આદરપૂર્વક સંમત છીએ.

એમ. અબ્દુલ સલામ અને અન્યો વિરુદ્ધ લૉર્ડુસામી ચેટ્ટિયાર
[એ.આઈ.આર. ૧૯૬૨ મદ્રાસ ૩૮૬], શ્રી ટંકલા અપ્પલસ્વામી ગરી

સામ્બા મૂર્તિ વિરુદ્ધ ગોપસુંદર સબાથો [એ.આઈ.આર. ૧૯૬૩ એ.પી. ૧૨૭] અને ગણપતિ વિરુદ્ધ મુરુગેસા ચેટ્ટી [૧૯૮૯ (૨) એલ.ડબલ્યુ. ૩૮] માં સમાન મંતવ્યો લેવામાં આવ્યા છે.

જો કે, શ્રી જોશીએ ખુબચંદ જૈન અને અન્ય વિરુદ્ધ કાશી પ્રસાદ અને અન્ય [એ.આઈ.આર. ૧૯૮૬ એમ.પી. ૬૬] પર મજબૂત નિર્ભરતા રાખી હતી.અમારા મતે આ નિર્ણય વર્તમાન કેસની હકીકતો અને સંજોગોને લાગુ પડતો નથી.તેમાં ફાંસીની અરજી એવા દિવસે ફગાવી દેવામાં આવી હતી જે સુનાવણી માટે નક્કી કરવામાં આવી ન હતી.તેથી, બરતરફીનો ઉપરોક્ત આદેશ સિવિલ પ્રોસિજર કોડના ઓર્ડર XXI ના નિયમ ૧૦૫ ના પેટા-નિયમ (૨) ની દ્રષ્ટિએ પસાર કરવામાં આવ્યો ન હતો.તે પરિસ્થિતિમાં એવું મંતવ્ય આપવામાં આવ્યું હતું:

"વર્તમાન કેસમાં, હુકમનામા ધારકોએ પહેલેથી જ અમલ માટે અરજી કરી હતી અને જમીનું વોરંટ જારી કરવા માટે પ્રક્રિયા-ફી ચૂકવી હતી.તેથી, ચુકાદાના દેવાદારોના કબજામાં હોય તેવી મિલકતની જમીનું વોરંટ બહાર પાડવાનું કોર્ટનું કામ હતું-ચુકાદાના કબજામાં ચલ મિલકતની યાદી રજૂ કરવી-સંબંધિત નિયમો હેઠળ દેવાદારો જરૂરી નથી.જો વોરંટ અમલમાં ન આવ્યું હોય તો, હુકમનામા ધારકો, તેમના વિવેકબુદ્ધિથી, નિયમ ૪૧

હેઠળ ચુકાદા-દેવાદારોની તપાસ માટે અરજી કરી શકે છે અથવા વિલંબિત રકમની વસૂલાત માટે અન્ય કોઈ રીતનો આશરો લઈ શકે છે.

તે વધુ અવલોકન કરવામાં આવ્યું હતું:

"૨૧/૦૮/૧૯૭૯ પર અમલની અરજીને બરતરફ કરવી એ અંતર્ગત સત્તાઓ હેઠળ હોવાથી, તેની પુનઃસ્થાપના માટેની અરજી કોર્ટની અંતર્ગત સત્તાઓનો ઉપયોગ કરીને કરવામાં આવશે અને તે ઘટનામાં, કોર્ટની અંતર્ગત સત્તાઓનો ઉપયોગ કરવા માટે કોઈ સમય મર્યાદા નક્કી કરવામાં આવી નથી.

મર્યાદા નક્કી કરતી જોગવાઈઓ અંતર્ગત રહેલા સિદ્ધાંતો ન્યાય, આરામ અને શાંતિના સિદ્ધાંતોને ધ્યાનમાં રાખીને જાહેર નીતિ પર આધારિત છે અને તેનો હેતુ દાવેદારોને રાહતનો દાવો કરવા માટે પ્રેરિત કરવાનો છે.

કાયદાના અર્થઘટનના સિદ્ધાંતોને લાગુ કરવામાં મુશ્કેલી અથવા અન્યાય સુસંગત વિચારણા હોઈ શકે છે, પરંતુ મર્યાદાનો સમયગાળો વધારવા માટેનો આધાર ન હોઈ શકે.

આર. રુદ્રેયા અને અન્ય વિરુદ્ધ કર્ણાટક રાજ્ય અને અન્ય [(૧૯૯૮) ૩ એસ. સી. સી. ૨૩] માં કર્ણાટક જમીન સુધારણા અધિનિયમ, ૧૯૬૧ની કલમ ૪૮-એ નું અર્થઘટન આ અદાલત સમક્ષ વિચારણા માટે પડ્યું હતું, જે આ રીતે વાંચે છે:

"૪૮-ટ્રિબ્યુનલ દ્વારા પૂછપરછ, વગેરે.(૧) કલમ ૪૫ હેઠળ નિવાસી તરીકે નોંધણી કરવા માટે હકદાર દરેક વ્યક્તિ આ વતી ટ્રિબ્યુનલમાં અરજી કરી શકે છે.આવી દરેક અરજી, આ અધિનિયમમાં જોગવાઈ કર્યા સિવાય, કર્ણાટક જમીન સુધારણા (સુધારા) અધિનિયમ, ૧૯૭૮ની કલમ ૧ની શરૂઆતની તારીખથી છ મહિનાના સમયગાળાની સમાપ્તિ પહેલાં કરવામાં આવશે.અધિનિયમ ૧/૧૯૭૮ દ્વારા ઉપરોક્ત કાયદામાં સુધારા પહેલા, વિલંબને માફ કરવા માટે એક ચોક્કસ જોગવાઈ અસ્તિત્વમાં હતી પરંતુ તેને દૂર કરવામાં આવી હતી.વર્તમાન કેસની જેમ તેમાં પણ આવી જ દલીલ કરવામાં આવી હતી, જેને આ અદાલતે ફગાવી દીધી હતી અને કહ્યું હતું કે:

"૧૭. તે સાચું છે કે કાયદાના અર્થઘટનનો એક સિદ્ધાંત છે કે સાદા અથવા વ્યાકરણની રચના જે અન્યાય અથવા વાહિયાતતા તરફ દોરી જાય છે તેને ટાળવી જોઈએ (જુઓ વેંકટરામા ઐયર, તીરથ સિંહ વિરુદ્ધ

બચિતર સિંહમાં ન્યાયમૂર્તિ, એ.આઈ.આર. ૮૫૫ પર).પરંતુ તે સિદ્ધાંત ત્યારે જ લાગુ કરી શકાય છે જ્યારે "ભાષા એવા અર્થઘટનને સ્વીકારે જે તેને ટાળે".શામરાવ વી. પારુલેકર વિરુદ્ધ જિલ્લા મેજિસ્ટ્રેટ (૩૨૭ પર એ.આઈ.આર.).અમારા મતે કલમ ૪૮-એ, સુધારેલ મુજબ, અંકગણિતના સરળ નિયમ દ્વારા અરજી કરવા માટે ચોક્કસ તારીખ નક્કી કરી છે, અને તેથી કોઈ પણ "અસ્પષ્ટતા" સૂચવવા માટે કોઈ અવકાશ નથી.વધુમાં

"મર્યાદાના સમયગાળાનું નિર્ધારણ હંમેશા અમુક હદ સુધી મનસ્વી હોવું જોઈએ, અને વારંવાર મુશ્કેલીમાં પરિણમી શકે છે.પરંતુ આવી જોગવાઈઓનો અર્થઘટન કરવામાં, ન્યાયી વિચારણાઓ અયોગ્ય છે, અને શબ્દોનો કડક વ્યાકરણનો અર્થ એકમાત્ર સલામત માર્ગદર્શક છે.

લાલા રામ વિરુદ્ધ હરિ રામ [(૧૯૬૯) ૩ એસ. સી. સી. ૧૭૩] માં, આ અદાલતે ચુકાદો આપ્યો હતો કે મર્યાદાનો સમયગાળો ફોજદારી કાર્યવાહી સંહિતાની કલમ ૪૧૭ હેઠળ નિર્ધારિત કરી શકાય છે, જેના માટે વિધાનસભા માટે મર્યાદા અધિનિયમમાં સુધારો કરવો અને આવી અરજીઓ સાથે સંબંધિત લેખ દાખલ કરવો જરૂરી નથી.

ઉપરોક્ત કારણોસર, વિવાદિત ચુકાદાને ટકાવી શકાતો નથી જે તે મુજબ રદ કરવામાં આવે છે. અપીલ મંજૂર. કોઈ ખર્ચ નહીં.

અપીલ મંજૂર.

વી.એસ.એસ.

This judgment has been translated using AI Tool – SUVAS.

=====

અસ્વીકરણ: સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

DISCLAIMER: The translated judgement in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgement shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.